

«Non paper» της τρόικα:
Ο λαγός για την εφαρμογή της κυβερνητικής πολιτικής
βγαίνει από ένα καπέλο που κρύβει πολλά «θαύματα»

του Γιάννη Μηλιού

Η τακτική των μνημονιακών κυβερνήσεων εμπεριέχει ένα κωμικοτραγικό στοιχείο. Πρώτα, η κυβέρνηση διαρρέει στον τύπο διάφορα σενάρια για μέτρα μείωσης μισθών και συντάξεων, αύξησης φορολογίας για μισθωτούς και συνταξιούχους, περικοπές επιδομάτων κλπ. Οι διαρροές περιλαμβάνουν αναγκαστικά και το γνωστό τραγούδι περί «εξόδου από το ευρώ σε περίπτωση που δεν παρθούν τα μέτρα», γιατί άλλο επιχείρημα, πέρα από αυτό *το ψεύδος για το οποίο κάποτε οι υπεύθυνοι θα κληθούν να λογοδοτήσουν*, δεν υπάρχει. Στη συνέχεια αναζητούνται δήθεν ισοδύναμα μέτρα για να φανεί ότι οι μνημονιακοί κυβερνήτες είναι ... κοντά στο λαό. Και ενώ οι φιλεύσπλαχοι κυβερνήτες πασχίζουν να διασώσουν την κοινωνία από το νέο βομβαρδισμό, εμφανίζεται αίφνης η τρόικα με τη ρομφαία της και διακινεί ένα «non paper», δηλαδή επικοινωνεί τόσο μυστικά με την κυβέρνηση που το μήνυμά της κυκλοφορεί σε όλα τα δημοσιογραφικά γραφεία. Το «non paper» περιέχει μέτρα χειρότερα από εκείνα που σκοπεύει να πάρει η φιλόνηκη κυβέρνηση. Έτσι το πεδίο της συζήτησης αλλάζει. Η κυβέρνηση εμφανίζεται με λεόντεια διάθεση: Θα διαπραγματευτεί με την τρόικα για να μην περάσουν τα «τροϊκανά» μέτρα, θα αντιπροσωπεύσει ολόκληρο το έθνος ενάντια στους αίφνης εχθρικούς εταίρους.

Παράλληλα τα πιο ακραία μνημονιακά ΜΜΕ θα αρχίσουν να διερωτούνται μήπως τελικά η τρόικα έχει ένα κάποιο δίκιο, μήπως οι συντεχνίες (ανάπηροι, χαμηλοσυνταξιούχοι, άνεργοι, νεοδιόριστοι καθηγητές που παίρνουν 650 ευρώ) πρέπει επιτέλους να «χάσουν τα προνόμιά τους». Σ' αυτό το σημείο θα ισχύσει η αρχή της διαπραγμάτευσης, δηλαδή, η λύση θα βρεθεί κάπου στη μέση.

Έτσι έγινε στο πρώτο μνημόνιο, έτσι έγινε στο μεσοπρόθεσμο του καλοκαιριού του 2011 με το λαό στις πλατείες, έτσι έγινε και στο δεύτερο μνημόνιο, το οποίο καθυστέρησε να εφαρμοστεί λόγω των εκλογών που επέβαλε ο λαός με τον αγώνα του.

Μια από τα ίδια λοιπόν; Ναι, αλλά αυτή τη φορά υπάρχει κάτι πιο σοβαρό. Η εμφάνιση της κρίσης σε ευρωπαϊκό επίπεδο και η ανάγκη να ξεπεραστούν τα

εμπόδια που έθεσε η ταξική πάλη στην Ελλάδα το προηγούμενο διάστημα, ωθούν την νεοφιλελεύθερη εξουσία της Ευρώπης να επιλέξει τη «φυγή προς τα μπρος».

Το (δήθεν) «non parei» δεν υπενθυμίζει μόνο τη δέσμευση της κυβέρνησης Παπαδήμου για μείωση του κατώτατου μισθού, δεν υπερασπίζεται μόνο τα κεκτημένα του Blitzkrieg¹ που προωθεί το κεφάλαιο στην Ελλάδα. Ζητάει να *παρέμβει το κράτος* για να επιβάλλει νέες συνθήκες αναπαραγωγής του κεφαλαίου δομικά διαφορετικές από αυτές που ίσχυαν στο τρέχον νεοφιλελεύθερο μοντέλο. Οι συνθήκες αυτές αφορούν την αύξηση του βαθμού εκμετάλλευσης της εργασίας, η οποία θα επιβάλλεται πλέον με νόμους ανεξάρτητα από τις διαπραγματεύσεις των «κοινωνικών εταίρων» (κατάργηση της πενθήμερης εργασίας δια νόμου σε όλους τους τομείς της παραγωγής, αύξηση των ωρών εργασίας έως 13 από 8, χωρίς να θεωρούνται υπερωριακή απασχόληση οι επιπλέον ώρες, πλήρης ελαστικοποίηση ωραρίων χωρίς κανέναν κανόνα, περαιτέρω μείωση του κόστους απόλυσης για τον εργοδότη, μεταφορά στους εργαζόμενους και τους συνταξιούχους του κόστους κοινωνικής ασφάλισης που αντιστοιχεί στο κεφάλαιο κλπ.).

Τα κρίσιμα στοιχεία αυτού του κειμένου που προεικονίζουν το θαυμαστό νέο κόσμο του κεφαλαίου² είναι δύο. α) Η αιτιολογία που προβάλλει για τις επιβαλλόμενες αλλαγές, δηλαδή, η μείωση της ανεργίας και β) η (σχεδόν λαθραία) εισαγωγή μιας νέας φράσης: «basic floor for labour income». Το πρώτο στοιχείο δείχνει ότι γίνεται προσπάθεια να μεταφερθεί η «ευθύνη» για την ύπαρξη της ανεργίας στην εργατική τάξη. Η ανεργία «οφείλεται» στην αντίσταση των εργαζόμενων στην περικοπή των μισθών τους. Αν οι μισθοί μειωθούν «όσο είναι απαραίτητο», η ανεργία θα μειώνεται επίσης. Γίνεται λοιπόν προσπάθεια να θεσμοθετηθεί ο ανταγωνισμός μεταξύ εργαζομένων και ανέργων, να γίνει νόμος ο κανιβαλισμός και η αποσάθρωση της κοινωνίας. Το δεύτερο στοιχείο αποτελεί ρήξη με τον ίδιο το νεοφιλελευθερισμό όπως τον ξέραμε μέχρι σήμερα. Μέχρι τώρα η πρόνοια ύπαρξης ελάχιστου εισοδήματος (εξαθλιωμένης επιβίωσης) αφορούσε τους άνεργους και τους ανάκανους για εργασία. Τώρα ο εργαζόμενος πρέπει απλώς να έχει

¹ Blitzkrieg: πόλεμος-αστραπή: πολεμική τακτική, που εφάρμοσε ο γερμανικός στρατός κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου.

² Βλ. και άρθρο μου: «Ανταγωνισμός παντού: Ο θαυμαστός νέος κόσμος του κεφαλαίου», *Αυγή* 26/8/2012.

ένα εισόδημα στα όρια της επιβίωσης. Η φράση αυτή αποκαλύπτει σε όλο της το μεγαλείο τη διαδικασία κατασκευής του «λευκού κινέζου εργαζόμενου».³

Η διαδικασία κατασκευής του «λευκού κινέζου εργαζόμενου» είναι μια σκληρή ταξική στρατηγική που δεν πρόκειται να ανατραπεί με μια πιο «light» εκδοχή της τρέχουσας πολιτικής (βλ. εξαγγελίες ΔΗΜΑΡ), ούτε μόνο με τη δημιουργία πληθωρισμού, που προτείνεται από διάφορες πλευρές ως εναλλακτική πολιτική. Ο μόνος τρόπος να αλλάξει το τοπίο είναι η αντίσταση του κόσμου της εργασίας στη νεοφιλελεύθερη πολιτική, η ανατροπή των μνημονιακών κυβερνήσεων, η κυβέρνηση της Αριστεράς και η ανάληψη από τους εργαζόμενους του ελέγχου της παραγωγικής διαδικασίας ως προς τους σκοπούς της, η αξιολόγηση από τους εργαζόμενους της παραγωγικής διαδικασίας ως προς το αν καλύπτει τις ανάγκες της κοινωνίας, η μετάβαση δηλαδή σε μια οικονομία των αναγκών.

³ Βλ. και άρθρο μου: «Η επινόηση και κατασκευή του “λευκού Κινέζου” εργαζόμενου», *Αυγή* 29/7/2012.